

ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ

Приймальна комісія

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор університету

д. і. н., проф.

26 березня 2025 р.

 Олексій НЕСТУЛЯ

ПРОГРАМА фахового іспиту

для вступу на навчання
за ступенем магістр
спеціальність D2 Фінанси, банківська справа, страхування
та фондовий ринок освітня програма «Фінанси і кредит»
за спеціальними умовами участі
у конкурсному відборі

**Рекомендовано до затвердження
на засіданні приймальної комісії
протокол № 2 від 26 березня 2025 року
Відповідальний секретар
приймальної комісії**

 Денис МИРОНОВ

Упорядники: **Яріш О.В.**, завідувачка кафедри фінансів та банківської справи, к.е.н., доц.;
Гудзь Т.П., професор кафедри фінансів та банківської справи, д.е.н., професор
Прасолова С.П., доцент кафедри фінансів та банківської справи, к.е.н., доц.
Сидоренко-Мельник Г.М., доцент кафедри фінансів та банківської справи, к.е.н., доц.
Соколова А.М., доцент кафедри фінансів та банківської справи, к.е.н., доц.

Рецензенти: **Стрілець В.Ю.**, завідувачка кафедри міжнародної економіки та міжнародних економічних відносин, д.е.н., доц.;
Мілька А.І., завідувачка кафедри бухгалтерського обліку і аудиту, к.е.н., доц.

Розглянуто на засіданні кафедри
фінансів та банківської справи
28 лютого 2025 р. протокол № 7
Зав. кафедри Олена ЯРІШ

ЗМІСТ

1. Пояснювальна записка.....	4
2. Деталізована структура фахового іспиту.....	6
3. Структура оцінки та порядок оцінювання.....	16
4. Список рекомендованих інформаційних джерел.....	17

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма фахового іспиту з обліку та фінансів орієнтована на вступників, які відповідно до положень Порядку прийому на навчання для здобуття вищої освіти у 2025 році, **мають право скористатися спеціальними умовами** участі в конкурсному відборі на навчання для здобуття ступеня магістра зі спеціальності D2 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок (освітньо-професійна програма «Фінанси і кредит»). Перелік питань для проведення фахового іспиту базується на навчальному матеріалі фундаментальних та спеціальних дисциплін, що вивчалися за рівнем бакалавра.

Мета фахового іспиту. Вступ на навчання за ступенем магістра полягає у виявленні рівня засвоєння знань та вмінь, визначених галузевим стандартом вищої освіти за спеціальністю D2 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок.

Завдання програми фахового іспиту. Програма фахового іспиту спирається на освітньо-професійну програму підготовки бакалавра спеціальності D2 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок та орієнтована на виявлення теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти та сформованих у них компетенцій у результаті вивчення освітніх компонент за навчальним планом відповідного освітнього ступеня:

- визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури;
- знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування;
- володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування);
- застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для вирішення фінансових задач;

- розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи та страхування;
- застосовувати спеціалізовані інформаційні системи, сучасні фінансові технології та програмні продукти;
- формувати і аналізувати фінансову звітність та правильно інтерпретувати отриману інформацію;
- ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем;
- володіти методичним інструментарієм здійснення контрольних функцій у сфері фінансів, банківської справи та страхування;
- володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження фінансових процесів;
- вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів;
- застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати;
- відображати інформацію про господарські операції суб'єктів господарювання в фінансовому та управлінському обліку.

Пропонований варіант програми передбачає чітке структурування і розподіл навчального матеріалу за основними розділами. Кожен із розділів поділено на теми. Виклад основних положень тем деталізовано, що полегшує абітурієнту пошук літературних джерел і орієнтирів для підготовки до випробовування.

Порядок проведення фахових вступних випробувань визначається Положенням про приймальну комісію ПУЕТ та Положенням про предметні екзаменаційні та фахові атестаційні комісії з проведення вступних випробувань.

ДЕТАЛІЗОВАНА СТРУКТУРА ФАХОВОГО ІСПИТУ

ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ ЗА НП(С)БО

1. Загальні вимоги до фінансової звітності.
 - 1.1. Регулювання фінансової звітності в Україні.
 - 1.2. Мета та склад фінансової звітності.
 - 1.3. Якісні характеристики та принципи підготовки фінансової звітності.
2. Баланс (Звіт про фінансовий стан).
 - 2.1. Призначення балансу та його структура.
 - 2.2. Актив балансу. Визначення, оцінка та класифікація активів.
 - 2.3. Особливості оцінки та розкриття в балансі необоротних активів.
 - 2.4. Склад, оцінка та відображення в балансі оборотних активів.
 - 2.5. Характеристика статей власного капіталу та порядок їх відображення в балансі.
 - 2.6. Визначення, оцінка та класифікація зобов'язань.
 - 2.7. Особливості оцінки та розкриття в балансі довгострокових зобов'язань.
 - 2.8. Склад поточних зобов'язань та відображення їх у балансі.
3. Звіт про фінансові результати (звіт про сукупний дохід).
 - 3.1. Загальна характеристика Звіту про фінансові результати.
 - 3.2. Визнання, класифікація та оцінка доходів і витрат у Звіті про фінансові результати.
 - 3.3. Визначення чистого прибутку (збитку) звітного періоду.
 - 3.4. Визначення економічних елементів операційних витрат.
 - 3.5. Розрахунок прибутку на акцію.
4. Звіт про рух грошових коштів.

ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ

1. Сутність та інформаційне забезпечення фінансового аналізу.

- 1.1. Сутність і завдання фінансового аналізу.
- 1.2. Інформаційне забезпечення фінансового аналізу.
- 1.3. Види фінансового аналізу.
2. Аналіз активів підприємства.
 - 2.1. Економічна сутність і структура активів підприємства.
 - 2.2. Аналіз динаміки складу і структури активів підприємства.
 - 2.3. Аналіз складу і структури необоротних активів підприємства.
 - 2.4. Аналіз складу і структури оборотних активів.
 - 2.5. Аналіз запасів підприємства.
 - 2.6. Аналіз дебіторської заборгованості.
3. Аналіз джерел формування капіталу підприємства.
 - 3.1. Економічна сутність і структура джерел формування капіталу підприємства.
 - 3.2. Аналіз динаміки складу і структури джерел фінансових ресурсів.
 - 3.3. Аналіз складу і структури власного капіталу підприємства.
 - 3.4. Аналіз складу і структури поточних зобов'язань.
4. Аналіз ліквідності і платоспроможності.
 - 4.1. Сутність платоспроможності і ліквідності та їх значення.
 - 4.2. Класифікація активів за ступенем ліквідності та пасивів за терміновістю погашення.
 - 4.3. Показники ліквідності та їх економічна інтерпретація.
 - 4.4. Методика розрахунку показників ліквідності та їх аналіз.
5. Аналіз фінансової стійкості.
 - 5.1. Сутність фінансової стійкості.
 - 5.2. Фактори впливу на фінансову стійкість.
 - 5.3. Методика розрахунку та аналіз відносних показників фінансової стійкості.⁷
6. Аналіз фінансових результатів і рентабельності діяльності підприємства.
 - 6.1. Економічна сутність і види фінансових результатів.
 - 6.2. Горизонтальний аналіз формування фінансових результатів.
 - 6.3. Методика розрахунку показників рентабельності та їх аналіз.

- 7. Аналіз ймовірності банкрутства підприємства.
- 7.1. Поняття та види банкрутства підприємства.
- 7.2. Причини банкрутства.
- 7.3. Методи діагностики банкрутства (моделі Альтмана, Тафлера) та інтерпретація її результатів.

ОПОДАТКУВАННЯ

- 1. Основи оподаткування суб'єктів господарювання в Україні.
- 1.1. Сутність і суспільне призначення податків.
- 1.2. Поняття податку та збору.
- 1.3. Функції податків, їх сутність та особливості прояву.
- 1.4. Загальнодержавні податки і збори та їх характеристика.
- 1.5. Місцеві податки і збори та їх характеристика.
- 1.6. Елементи, що визначаються під час встановлення податків, та їх характеристика.
- 1.7. Види систем оподаткування: загальна і спрощена.
- 2. Платники податків, їх права і обов'язки.
- 2.1. Види та характеристика платників податків.
- 2.2. Права та обов'язки платників податків.
- 3. Податок на доходи фізичних осіб та військовий збір.
- 3.1. Платники податку на доходи фізичних осіб. Податкові агенти.
- 3.2. Об'єкт та база оподаткування податком на доходи фізичних осіб.
- 3.3. Ставки податку на доходи фізичних осіб.
- 3.4. Платники, об'єкти та база оподаткування військовим збором.
- 3.5. Ставки військового збору та порядок його розрахунку.
- 4. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування.
- 4.1. Платники, об'єкти та база оподаткування єдиним соціальним внеском на загальнообов'язкове державне соціальне страхування.
- 4.2. Ставки ЄСВ, особливості їх застосування
- 4.3. Терміни сплати та подання звітності з ЄСВ.
- 5. Екологічний податок.

- 5.1. Сутність та значення екологічного податку.
- 5.2. Платники, податкові агенти, об'єкт, ставка і база оподаткування екологічного податку.
- 6. Акцизний податок і мито.
- 6.1. Платники, об'єкти та база оподаткування акцизним податком.
- 6.2. Підакцизні товари та ставки.
- 6.3. Види, платники та об'єкт оподаткування митом, порядок його сплати.
- 6.4. Державне мито та порядок його справляння.
- 7. Рентна плата.
- 7.1. Склад рентної плати.
- 7.2. Платники, об'єкт, база, ставки оподаткування за рентною платою (водних та лісових ресурсів).
- 8. Місцеві податки і збори.
- 8.1. Склад місцевих податків та зборів.
- 8.2. Платники, об'єкт, база оподаткування та ставки податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, транспортного податку та земельного податку.
- 8.3. Платники, об'єкт, база, ставки оподаткування та строки подачі звітності і сплати туристичного збору.
- 9. Податок на додану вартість.
- 9.1. Сутність податку на додану вартість та його платники.
- 9.2. Об'єкт оподаткування податком на додану вартість. Операції, які звільнені та не є об'єктом оподаткування податком на додану вартість
- 9.3. База оподаткування та ставки податку на додану вартість.
- 9.4. Порядок визначення суми податку на додану вартість, що підлягає сплаті (перерахуванню) до бюджету або відшкодуванню з бюджету.
- 10. Спрощена система оподаткування.
- 10.1. Сутність та значення спрощеної системи оподаткування малого підприємництва.
- 10.2. Групи платників єдиного податку та їх порівняльна характеристика
- 10.3. Ставки єдиного податку.
- 10.4. Податкові (звітні) періоди для суб'єктів підприємницької діяльності, які обрали спрощену систему оподаткування.

10.5. Умови і порядок переходу на спрощену систему оподаткування для юридичних осіб.

11. Податок на прибуток підприємства.

11.1. Сутність та значення податку на прибуток підприємства, його законодавче регулювання.

11.2. Платники податку на прибуток підприємства: юридичні особи - резиденти, нерезиденти, особливі платники податку на прибуток.

11.3. Об'єкт оподаткування податком на прибуток підприємства.

11.4. Ставки податку на прибуток та порядок його обчислення.

11.5. Порядок розрахунку фінансового результату до оподаткування та податку на прибуток підприємства. Звільнення від оподаткування податком на прибуток підприємства.

11.6. Порядок розрахунку амортизації основних засобів або нематеріальних активів для визначення об'єкта оподаткування згідно з ПКУ

12. Адміністрування податків, зборів, платежів.

12.1. Податкова звітність.

12.2. Податкові консультації. (Терміни надання індивідуальних податкових консультацій. Зміст запиту платників податків на отримання індивідуальної податкової консультації. Єдиний реєстр індивідуальних податкових консультацій. Узагальнюючі податкові консультації. Наслідки застосування податкових консультацій).

12.3. Способи здійснення податкового контролю.

12.4. Види податкових перевірок.

12.5. Податковий борг і порядок його погашення.

13. Відповідальність платників податків.

13.1. Види відповідальності платника податку за порушення податкового законодавства.

13.2. Умови притягнення до фінансової відповідальності згідно з Порядком накладення штрафів за порушення законодавства про працю та зайнятість населення. (Види правопорушень платників податків, за які передбачено фінансову

відповідальність згідно зі ст. 265 КЗпП. Розміри штрафних санкцій згідно зі ст. 265 КЗпП).

13.3. Пеня, її сутність.

13.4. Види штрафних санкцій за порушення податкового законодавства.

БЮДЖЕТНА ТА ПОДАТКОВА СИСТЕМА

1. Сутність, призначення і роль бюджету держави.

1.1. Соціально-економічна сутність, призначення та роль бюджету.

1.2. Складові частини бюджету.

2. Бюджетна політика держави. Економічна сутність, складові та види бюджетної політики.

3. Бюджетний дефіцит і джерела його фінансування.

3.1. Сутність бюджетного дефіциту та профіциту бюджету.¹¹

3.2. Причини виникнення, види бюджетного дефіциту.

3.3. Джерела фінансування бюджетного дефіциту.

3.4. Види державного та місцевого боргу.

4. Бюджетна система та засади її побудови.

4.1. Поняття та склад бюджетної системи України.

4.2. Принципи побудови бюджетної системи (єдності, збалансованості, самостійності, обґрунтованості, ефективності та результативності, цільового використання коштів, публічності та прозорості).

4.3. Бюджетна класифікація та її складові.

5. Бюджетний процес: теоретичні та організаційні засади.

5.1. Учасники бюджетного процесу та характеристика їхніх функцій.

5.2. Організація контролю за дотриманням бюджетного законодавства Рахунковою палатою України, Державною аудиторською службою України.

6. Система доходів бюджету.

6.1. Склад та види доходів Державного бюджету України.

6.2. Склад та види доходів місцевих бюджетів.

7. Система видатків бюджету.

- 7.1. Склад та види видатків Державного бюджету України.
- 7.2. Склад та види видатки місцевих бюджетів.
- 7.3. Кошторис бюджетної установи: зміст та структура.
- 8. Податкова система України.
- 8.1. Податкова політика: сутність в системі державного регулювання економіки.
- 8.2. Стратегія і тактика податкової політики.
- 8.3. Оцінка рівня податкового навантаження на макро- і мікрорівнях.
- 8.4. Завдання, цілі та основні принципи податкової політики в Україні.
- 8.5. Структура податкової системи.
- 8.6. Функції, права та обов'язки контролюючих органів у сфері оподаткування.

ФІНАНСОВИЙ ОБЛІК ЗА НП(С)БО

- 1. Загальнотеоретичні основи фінансового обліку.
- 1.1. Сутність та завдання фінансового обліку.
- 1.2. Характеристика видів обліку.
- 1.3. Предмет та об'єкти фінансового обліку.
- 1.4. Метод фінансового обліку (сутність та складові елементи: документація, інвентаризація, оцінка, калькуляція, рахунки, подвійний запис, баланс, звітність).
- 1.5. Облікова політика підприємства
- 2. Облік грошових коштів.
- 2.1. Облік готівки в касі підприємства.
- 2.2. Облік грошових коштів на рахунках в банках.
- 3. Облік дебіторської заборгованості та резерву сумнівних боргів.
- 3.1. Облік довгострокової дебіторської заборгованості.
- 3.2. Облік поточної дебіторської заборгованості за продукцію, товари, роботи, послуги.
- 3.3. Порядок визначення та облік резерву сумнівних боргів.
- 3.4. Облік поточної дебіторської заборгованості за розрахунками з підзвітними особами.

- 3.5. Облік поточної дебіторської заборгованості за розрахунками з різними дебіторами.
- 4. Облік основних засобів, інших необоротних матеріальних та нематеріальних активів.
 - 4.1. Облік основних засобів
 - 4.2. Методи нарахування та облік амортизації основних засобів
 - 4.3. Облік інших необоротних матеріальних активів.
 - 4.4. Облік нематеріальних активів.
- 5. Облік фінансових інвестицій.
 - 5.1. Облік довгострокових фінансових інвестицій.
 - 5.2. Облік поточних фінансових інвестицій.
- 6. Облік запасів
 - 6.1. Методи оцінки запасів у разі їх вибуття.
 - 6.2. Облік виробничих запасів.
 - 6.3. Облік товарів.
- 7. Облік витрат виробництва та виходу продукції.
 - 7.1. Облік витрат основного виробництва та собівартості випуску готової продукції (робіт, послуг).
 - 7.2. Облік готової продукції.
- 8. Облік довгострокових зобов'язань.
 - 8.1. Облік довгострокових кредитів банку.
 - 8.2. Облік цільового фінансування.
- 9. Облік поточних зобов'язань.
 - 9.1. Облік короткострокових кредитів банків.
 - 9.2. Облік поточних зобов'язань за товари, роботи, послуги.
 - 9.3. Облік поточних зобов'язань за розрахунками з оплати праці.
 - 9.4. Облік поточних зобов'язань за розрахунками з бюджетом (ПДВ, податок на прибуток, ПДФО, військовий збір).
 - 9.5. Облік поточних зобов'язань за розрахунками зі страхування (ЄСВ).
- 10. Облік доходів, витрат і фінансових результатів.
 - 10.1. Визнання та класифікація доходів і витрат.
 - 10.2. Облік доходів за видами діяльності.
 - 10.3. Облік витрат діяльності підприємства.
 - 10.4. Облік фінансових результатів діяльності.

- 11. Облік власного капіталу.
- 11.1. Облік зареєстрованого та неоплаченого капіталу.
- 11.2. Облік резервного капіталу.
- 11.3. Облік нерозподілених прибутків (непокритих збитків).

УПРАВЛІНСЬКИЙ ОБЛІК

- 1. Сутність управлінського обліку.
- 1.1. Завдання управлінського обліку в системі менеджменту.
- 1.2. Види інформації для цілей прийняття рішень користувачами (історична і прогнозна, фінансова і управлінська інформація).
- 2. Класифікація і аналіз поведінки витрат.
- 2.1. Класифікація витрат для цілей: – оцінки запасів і визначення фінансового результату (витрати на продукцію і витрати періоду, прямі і непрямі витрати, основні і накладні витрати), – прийняття управлінських рішень (змінні і постійні витрати, релевантні і нерелевантні витрати, дійсні, альтернативні і диференціальні витрати), – контролю (контрольовані і неконтрольовані витрати).
- 2.2. Аналіз поведінки витрат. Змінні і постійні витрати, умовно-змінні і умовно-постійні витрати.
- 3. Системи калькулювання за методами повних і змінних витрат.
- 3.1. Цілі і сутність калькулювання витрат.
- 3.2. Калькулювання собівартості за методом повних витрат і методом змінних витрат
- 4. Аналіз взаємозв'язку витрат, обсягу діяльності і прибутку (СУР-аналіз).
- 4.1. Мета і методи СУР-аналізу.
- 4.2. Розрахунок і інтерпретація точки беззбитковості в натуральних одиницях і вартісному вимірі для одного виду продукту (товару, роботи, послуги).
- 4.3. Розрахунок і інтерпретація обсягу діяльності в натуральних одиницях і вартісному вимірі для отримання

цільового прибутку для одного виду продукту (товару, роботи, послуги).

5. Бюджетування на підприємстві.

5.1. Сутність бюджетування, його організація на підприємстві.

5.2. Види і послідовність складання бюджетів.

5.3. Зміст операційних і фінансових бюджетів і порядок їх складання (бюджет продаж, бюджет виробництва, бюджет використання матеріалів і закупівель, бюджет заробітної плати, бюджет загальновиробничих витрат, бюджет адміністративних і збутових витрат, бюджет руху грошових коштів, бюджет інвестицій).

6. Облік витрат за центрами відповідальності.

6.1. Сутність центрів відповідальності.

6.2. Види центрів відповідальності: центри витрат, центри прибутку і центри інвестицій.

6.3. Оцінка ефективності результатів діяльності підрозділів за допомогою показників «рентабельність інвестицій» (ROI) і «залишковий дохід».

ФІНАНСИ ПІДПРИЄМСТВ

1. Основи фінансів підприємств.

1.1. Сутність фінансів підприємств.

1.2. Фінансові ресурси (кошти) підприємств.

1.3. Сутність фінансової діяльності підприємства.

2. Грошовий оборот, грошові розрахунки підприємств.

2.1. Грошовий оборот і система розрахунків підприємства.

2.2. Безготівкові розрахунки.

2.3. Готівкові розрахунки.

2.4. Форми безготівкових розрахунків і платіжні документи.

2.5. Порядок розрахунків платіжними дорученнями.

2.6. Порядок розрахунків платіжними вимогами.

2.7. Використання акредитивної форми розрахунків (види: підтверджений, непідтверджений, відзивний, безвідзивний. Порядок платежів за акредитивом).

- 2.8. Розрахунки з використанням векселів (простий, переказний, доходний, дисконтний, облік, продаж векселів).
- 3. Грошові потоки підприємства.
 - 3.1. Сутність грошових потоків підприємства.
 - 3.2. Класифікація грошових потоків (за видами діяльності, вхідний/вихідний).
 - 3.3. Чисті грошові потоки від операційної, інвестиційної та фінансової діяльності: форми розрахунку та напрями використання.
 - 3.4. Дисконтування грошових потоків. Ставка дисконтування.
- 4. Формування та розподіл прибутку.
 - 4.1. Економічний зміст та види прибутку підприємства (EBITDA, EBIT, чистий прибуток).
 - 4.2. Собівартість та її вплив на прибуток.
 - 4.3. Формування та розподіл прибутку підприємства.
- 5. Необоротні активи підприємства.
 - 5.1. Економічна сутність і призначення необоротних активів.
 - 5.2. Основні засоби підприємства, їх сутність та характеристика.
 - 5.3. Знос і амортизація основних засобів.
 - 5.4. Нематеріальні активи підприємства: поняття та класифікація.
 - 5.5. Амортизація нематеріальних активів.
 - 5.6. Методи оцінки інвестицій (методи NPV, IRR, період окупності).
 - 5.7. Види довгострокових фінансових інвестицій (пайові та боргові цінні папери).
- 6. Оборотні активи підприємств.
 - 6.1. Сутність оборотних активів у господарській діяльності підприємств.
 - 6.2. Класифікація оборотних активів.
 - 6.3. Сутність та порядок визначення тривалості виробничого, операційного та фінансового циклу підприємства.
- 7. Капітал підприємства та його формування.
 - 7.1. Капітал як базова категорія фінансів підприємства (власний, залучений та позиковий капітал).
 - 7.2. Джерела формування та способи залучення капіталу (зареєстрований капітал, банківські кредити, корпоративні

облігації, кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги, кредиторська заборгованість за розрахунками).

7.3. Комерційний кредит як спосіб залучення позикового капіталу.

7.4. Короткострокове фінансування підприємств на основі використання факторингу.

БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

1. Гроші та кредит у ринковій економіці.

1.1. Сутність і функції грошей.

1.2. Формування пропозиції грошей. Грошова маса та її показники.

1.3. Сутність інфляції та її види.

1.4. Валютний курс. Види валютних курсів (офіційний, плаваючий, фіксований).

2. Структура банківської системи України. Національний банк України (НБУ) та комерційні банки.

2.1. Статус НБУ, його завдання та функції (забезпечення стабільності грошової одиниці України, кредитор останньої інстанції для банків, регулювання діяльності платіжних систем та систем розрахунків в Україні, банківське регулювання та нагляд).

2.2. Структура банківської системи. Класифікація банків (банки з державною участю, банки іноземних банківських груп, банки з приватним капіталом, системно важливі банки).

2.3. Формування та реалізація грошово-кредитної політики.

2.4. Облікова ставка НБУ та її застосування у визначенні вартості кредитних ресурсів.

3. Емісія грошей та регулювання готівкового грошового обігу.

3.1. Повноваження НБУ як емісійного центру готівкового обігу (право емісії грошових знаків, встановлення правил визначення платіжності банкнот і монет, забезпечення підтримання готівкової грошової маси в належному стані).

3.2. Роль НБУ в регулюванні готівкового грошового обігу.

3.3. Фонд гарантування вкладів фізичних осіб, його статус, функції та завдання.

4. Комерційні банки в банківській системі України.

4.1. Основні банківські операції: кредитні, депозитні, розрахунково-касові. 4.2. Доходи (процентний, непроцентний) та витрати банку. Фінансовий результат банку та його розрахунок.

5. Операції банків з формування власного капіталу.

5.1. Сутність, структура і порядок формування власного капіталу банків. 5.2. Роль резервів і фондів у формуванні капіталу банків.

6. Операції банків із залучення та запозичення коштів.

6.1. Види вкладів (строкові, до запитання).

6.2. Механізм нарахування відсотків (прості та складні відсотки).

7. Кредитні операції банків.

7.1. Сутність і функції кредиту. Форми кредиту та його види. Принципи кредитування (поверненість, строковість, платність, цільове використання, забезпеченість).

7.2. Сутність, класифікація та порядок надання банківських кредитів (довгострокові, короткострокові).

7.3. Факторинг, овердрафт як форми кредитування.

8. Види операцій банків з цінними паперами (емісійні, посередницькі, інвестиційні).

9. Страхування.

9.1. Сутність та класифікація страхування.

9.2. Функції, принципи страхування.

9.3. Обов'язкове страхування та його сутність.

9.4. Добровільне страхування та його сутність.

9.5. Страховий ринок та суб'єкти страхування.

9.6. Страхова премія, страхова сума та страхове відшкодування, умовна та безумовна страхова франшиза.

СТРУКТУРА ОЦІНКИ ТА ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ

Порядок оцінювання: конкурсний бал вступника для здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти оцінюється за шкалою від 100 до 200 балів (фахове випробування). Фаховий іспит відбувається у формі комп'ютерного тестування. За кожну правильну відповідь тестового завдання (33 завдання) вступнику нараховується 1 тестовий бал.

Результати виконання завдань дозволяють виявити рівень підготовки вступника:

- 1 рівень (високий): 200-180 балів;
- 2 рівень (середній): 179-160 балів;
- 3 рівень (достатній): 159-140 балів;
- 4 рівень (низький): 139-100 балів.

Таблиця 1 - Переведення тестових балів до шкали 100-200 з фахового іспиту з обліку та фінансів для вступників за спеціальними умовами участі в конкурсному відборі на навчання для здобуття ступеня магістра зі спеціальності 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок (освітньо-професійна програма «Фінанси і кредит»)

Тестовий бал	Бал за шкалою 100-200	Тестовий бал	Бал за шкалою 100-200
3	100	17	151
4	107	18	152
5	114	19	153
6	121	20	155
7	126	21	157
8	131	22	159
9	134	23	163
10	137	24	167
11	140	25	171
12	143	26	175
13	145	27	181
14	147	28	187
15	148	29	193
16	150	30	200

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ДЖЕРЕЛ Основна:

1. Банківська система: навчальний посібник / [Ситник Н.С., Сташишин А.В., Блащук-Девяткіна Н.З., Петик Л.О.] ; за заг. ред. Н. С. Ситник. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 580 с.
2. Демчук Н.І., Довгаль О.В., Владика Ю.П.. Банківські операції [текст]: навч. посібник. Дніпро: Пороги, 2017. 459 с.
3. Безугла В.О. Соціальне страхування: навч. посібник. Центр навчальної літератури, 2019. 368 с.
4. Варцаба В.І., Заславська О.І. Сучасне банківництво: теорія і практика: навч. посібник. Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2018. 364 с.
5. Внукова Н.М. Страхування: теорія та практика: навчально-методичний посібник рекомендовано Мін. освіти. Харків: Бурун Книга, 2018. 376 с.
6. Гридчук Д.М. Ефективність банківської діяльності: посткризові виклики та сучасні управлінські рішення : монографія. Київ : КНЕУ, 2018. 295с.
7. Кузь В.І. Податкова система: навч. посібник .Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2022. 240 с.
8. Журавка О. С., Бухтіарова А. Г., Пахненко О. М. Страхування: навч. посібник. Суми : Сумський державний університет. 2020. 350 с.
9. Єпіфанова, І. Ю. Джеджула В. В. Фінансовий аналіз та звітність : практикум. Вінниця : Вид-во ВНТУ, 2017. 143 с.
10. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності. Наказ Міністерства фінансів України від 28.3.2013 р. № 433 URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0433201-13/conv>
11. Національне Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». Наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73..URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>

12. Національне Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 2 «Консолідована фінансова звітність». Наказ Міністерства фінансів України від 27.06.2013 р. № 628. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1223-13>

13. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 25 «Спрощена фінансова звітність». Наказ Міністерства фінансів України 25.02.2000 № 39. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0161-00>

14. Остапенко Т. М., Кубецька О. М., Кононова І. В. та ін. Оподаткування суб'єктів підприємництва : навч. посібник (у схемах) / Т. М. Остапенко, О. М. Кубецька, І. В. Кононова, Н. А. Протопопова. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2022. 148 с.

15. Плиса В.Й. Страхування : підручник, 2-ге вид, виправлене й доповнене. Київ : Каравела, 2019. 512 с.

16. Подольська В.О., Яріш О.В. Фінансовий аналіз: навч. посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2007. 488 с.

17. Податкова система: навч. посібник / [Волохова І. С., Дубовик О. Ю., Слатвінська М. О. та ін.]; за заг. ред. І. С. Волохової, О. Ю. Дубовик. Харків: Видавництво «Діса плюс», 2019. 402 с.

18. Прасолова С. П., Карцева В.В. Інститути міжнародного страхового ринку: навч. посібник+навчальний тренінг, Київ:, «SBA-Print», 2020. 568 с.

19. Про банки і банківську діяльність : Закон України від 07.12.2000 р. № 2121-III. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2121-14>.

20. Про Національний банк України : Закон України від 20.05.1999 р. № 679-XIV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14#Text>

21. Про валюту і валютні операції: Закон України від 21.06.2018 р. № 2473-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19>

22. Про порядок організації касової роботи банками та проведення платіжних операцій надавачами платіжних послуг в Україні: Інструкція затв. Постановою Правління НБУ від

25.09.2018 р. № 103. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0103500-18>.

23. Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо удосконалення функцій із державного регулювання ринків фінансових послуг: Закон України від 17.09.2019р. №1069-2. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/79-20#Text>

24. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення: Закон України від 06.12.2019 р. № 361-IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20#n3>.

25. Про здійснення оцінки стійкості банків і банківської системи України: Положення, затв. постановою Правління НБУ від 22.12.2017 № 141. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0141500-17#Text>

26. Про національну безпеку України: Закон України від 21.06.2018 р. № 2469-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text>.

27. Про систему гарантування вкладів фізичних осіб: Закон України від 23.02.2012 р. № 4452-VI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4452-17#Text>

28. Про ринки капіталу та організовані товарні ринки: Закон України від 23.02.2006р. № 3480-IV. URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3480-15>.

29. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування: Закон України від 09.07.2003 р. №1058-IV URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1058-15#Text>.

30. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 08.07.2010 р. № 2464-VI URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2464-17#Text> .

31. Сосновська О.О. Страхування: навч. посібник. Київ: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка. 2021. 328 с.

32. Стечишин Т. Б., Луців Б. Л. Банківська справа: навч. посібник [2-ге вид. випр. і доповн.]. Тернопіль: ТНЕУ, 2019. 404 с.

33. Томнюк Т. Л. Податкова система: навчальний посібник. Чернівці: ЧТЕІ ДТЕУ, 2022. 324 с.

34. Управлінський облік : підруч. / Г. О. Партин, А. Г. Загородній, А. І. Ясінська, Т. І. Воскресенська. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2017. 340 с.

35. Управлінський облік : навч. посіб. Кривий Ріг : ДНУЕТ, 2017. 113 с.

36. Фатенок-Ткачук А. О. Фінансовий облік I, II: навчальний посібник (пер. та доп.) Луцьк : Вежа-друк, 2021. 536 с.

37. Фінансовий облік : підруч. [Я. Д. Крупка, З. В. Задорожний, Н. В. Гудзь [та ін.]. Тернопіль : ТНЕУ, 2017. 451 с.

Додаткова:

1. Атамас П. Й. Фінансовий облік 1: навч. посібник [слайд-конспект]. Дніпр. : У-ет А. Нобеля, 2015. 200 с.

2. Банківська система: навч. посібник / Л.І. Катан, Н.І. Демчук, В.Г. Бабенко-Левада, Т.О. Журавльва; за ред. І.М. Мазур. – Дніпро: Пороги, 2017. – 444 с.

3. Банківське кредитування в Україні: посткризове перезавантаження: монографія / С. М. Аржевітін, Т. С. Шемет, Н. В. Циганова, Н.П. Баріда та ін.; за заг. ред. С. М. Аржевітіна. – К.: КНЕУ, 2017. – 407 с.

4. Берест М. М. Фінансовий аналіз : навч. посібник. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. 164 с.

5. Вовчак О.Д. Страхування: навчальний посібник. Львів: Новий Світ. 2017. 480с.

6. Гарбар Ж.В. Фінансовий ринок: монографія. Київ, 2015. 455 с.

7. Глущенко Ю., Яріш О., Кононенко Ж., Лизун Р. (2024). Проблеми управління публічними фінансами в умовах військового стану в Україні. Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія «Економічні науки», № 3 (113), 53-58. URL: <https://doi.org/10.37734/2409-6873-2024-3-7>

8. Гудзь Т. П. Сучасні тенденції розвитку заощаджень українських домогосподарств з використанням банківських продуктів. Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія «Економічні науки». 2019. № 3. С. 77- 87. URL:

<http://dspace.puet.edu.ua/handle/123456789/8295>

9. Гудзь Т. П. Прогнозування рівня трансформації заощаджень вітчизняних домогосподарств в інвестиційний капітал. Науковий вісник Одеського національного економічного університету. 2020. №1/2. С. 105-118. URL:

<http://dspace.puet.edu.ua/handle/123456789/9272>

10. Гудзь Т.П., Гасій О.В., Педченко Н.С. Формування фінансових ресурсів комерційних банків України через залучення заощаджень домогосподарств на депозити. Наукові перспективи. 2025. №2(56). С. 769-782. URL:

[<<http://dspace.puet.edu.ua/handle/123456789/14779](http://dspace.puet.edu.ua/handle/123456789/14779)

11. Гудзь Т. П., Педченко Н. С., & Гасій О. В. (2025). Інвестиційний розвиток цифрових інновацій через взаємодію інституційних та індивідуальних інвесторів. Здобутки економіки: перспективи та інновації, (15). URL: <https://econp.com.ua/index.php/journal/article/view/377/341>

12. Довгань Ж. М. Менеджмент у банку [Текст] : підруч. / Ж. М. Довгань. Тернопіль : Економічна думка, 2017. 512 с.

13. Дьячкова Ю.М. Страхування : навч. посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2008. 240 с.

14. Інвестиційний банкінг: навч. посібник / авт. кол. ; за ред. д-ра екон. наук, проф. Б. І. Пшика. Київ: ДВНЗ «УБС», 2017. 490 с.

15. Кізима Т. О. Кредитна поведінка домогосподарств: структурно-аналітичний аспект. *Світ фінансів*. 2019. Вип. 1. С. 7-18.

16. Коваленко Д. І. Гроші та кредит: теорія і практика : навч. посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 352 с.

17. Косова Т., Папаїка О. Центральний банк і грошово-кредитна політика: підручник. Київ: Центр учбової літератури, 2019 р. 328 с.

18. Отенко І. П., Азаренков Г. Ф., Іващенко Г. А. Фінансовий аналіз : навч. посібник. Харків : Вид-во ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. 156 с.

19. Педченко Н. С., Стрілець В. Ю., Яріш О. В., Сокіл А. А., Муха М. Ю. Державна підтримка відновлення малого підприємництва в Україні у післявоєнний період: галузевий аспект.

Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: «Економіка і менеджмент». 2023. № 57. С. 37-47. URL : <http://www.vestnik-econom.mgu.od.ua/journal/2023/57-2023/7.pdf>

20. Педченко Н. С. Науково-методичні підходи до управління підприємством в умовах невизначеності на основі комплексної оцінки його фінансового потенціалу / Н.С.Педченко, О.І. Луценко, В.Р.Космін, Д.І.Шибковський, І.Ф.Дерпач Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. 2023. - №2 (108). С. 7-14. URL : <http://puet.poltava.ua/index.php/economics/article/download/174/164>

21. Педченко Н.С., Прасолова С.П., Яріш О.В. Фінансове забезпечення сталого економічного розвитку України: актуальні аспекти. Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі , Випуск 4(114), 2024. С. 41-46 URL: <http://puet.poltava.ua/index.php/economics/article/view/286/270>

22. Прасолова С.П. Порівняльна оцінка конкурентної позиції вітчизняних та іноземних банків на ринку України: актуальні аспекти. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія «Економічні науки»*. 2021. № 1 (102). С. 51-60.

23. Прасолова С.П., Яріш О.В. Теоретико-прикладний аспект забезпечення фінансової стабільності банківської системи України на основі ефективного функціонування трансмісійного механізму. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія «Економічні науки»*, 2023. Випуск 3 (109). С. 24 – 33.

24. Системна криза банківського сектору України і стратегія її подолання: монографія / Аржевітін С.М., Унковська Т.С., Баріда Н.П., Савлук М.І., Джус М.О. та інші. Київ. КНЕУ імені Вадима Гетьмана., 2017. 182 с.

25. Сидоренко-Мельник Г. М., Семенова О. М. Фінансовий аналіз: навчально-методичний посібник за кредитно-модульною системою організації навчального процесу. Полтава, РВЦ ПУСКУ, 2017 204 с.

26. Сич Є.М. Ільчук В.П., Гавриленко Н.І. Ринок фінансових послуг. навч. посібник. Ктїв.: ЦУЛ, 2017. 428 с.

27. Соколова А.М., Яріш О.В., Рижков А.В. Вплив цифрових технологій на розвиток фінансового сектору України. Електронний

журнал «Ефективна економіка», 2024, № 8. URL: <https://nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/4482>

28. Страхування: навч. посібник за ред. Т.А. Говорушко К.: Львів: «Магнолія 2006», 2014. 328 с

29. Тимошенко О. В., Гудзь Т. П. Аналіз стійкості державних фінансів України. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія «Економічні науки»*. 2019. № 4. С.48-58. URL:

<http://journal.puet.edu.ua/index.php/nven/article/view/1587/1421>

30. Фінансовий аналіз : навч. посібник / [М. Р. Лучко, С. М. Жукевич, А. І. Фаріон] – Тернопіль : Вид-во ТНЕУ, 2016. – 304 с.

31. Фінансовий аналіз : навч. посібник / [І. О. Школьник, І. М. Боярко, О. В. Дейнека та ін.] – Київ : Центр учбової літ-ри, 2016. – 368 с.

32. Фінансовий ринок: навч. посібник за заг. ред. Арутюнян С.С. / Арутюнян С.С., Добриніні Л.В. та інші. – К.: Гуляєва В.М., 2018. – 484с.

33. Шолойко А.С. Інфраструктура страхового ринку України: монографія. Київ: Логос, 2019. 408 с.

34. Яріш О.В., Гавриленко К.Ю. Детермінанти розвитку фінансового сектору України. *Теорія та практика управління розвитком економіки: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф.* (10 жовтня 2019 р.; м. Київ) / Відпов. за вип. С. Остапчук. К.: ТОВ «ВІПО», 2019. С. 282-284 URL: http://ir.nusta.edu.ua/jspui/bitstream/doc/4130/1/2952_IR.pdf

35. Яріш О. Цифровізація банківського сектору: загрози та перспективи. *Цифрова трансформація фінансового сектора економіки* : зб. тез доповідей за матеріалами V Міжнародної наук.-практ. Інтернет-конф., 09-10 квітня 2020 р. Одеса: ОНЕУ, 2020. С. 252-253. URL:http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/11451/1/Odessa_V%20International%20scientific%20and%20practical%20Internet%20conference_ONEU_09-10.04.2020.pdf

36. Яріш О. В., Авраменко А.П. Основні тенденції розвитку світового фондового ринку в умовах пандемії. *Проблеми та перспективи розвитку фінансової системи в сучасних умовах* :

збірник матеріалів II Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Полтава, 09-10 квітня 2020 року). - Полтава : ПУЕТ, 2020. С.98-100.

37. Яріш О.В. Вплив російського вторгнення в Україну на умови та стійкість світових фінансових ринків *Сучасні напрями розвитку економіки, підприємництва, технологій та їх правового забезпечення*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції / [відповід. за вип. : проф. Семак Б. Б.]. Львів : вид-во Львівського торговельно-економічного університету, 2022. С. .192-197. URL: <http://dspace.puet.edu.ua/handle/123456789/11969>

38. Яріш О. В., Прасолова С. П., Глущенко Ю. В., Омеляненко В. Ю., Волков М. І. Фінансова звітність у контексті цифрових трансформацій: світовий досвід та вітчизняна практика. *Інвестиції: практика та досвід*. №1. 2025. С. 106-112. URL: <https://www.nayka.com.ua /index.php/investplan/issue/view/192/144>

Інформаційні ресурси Інтернету:

1. Офіційний сайт Верховної Ради України Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>

2. Офіційний сайт Державного комітету статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>

3. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <http://www.minfin.gov.ua>

4. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <http://www.bank.gov.ua>

5. Офіційний сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку. URL: <https://www.nssmc.gov.ua/>

6. Офіційний сайт Фонду гарантування вкладів фізичних осіб URL: <http://www.fg.org.ua/>